

Коптіла Юлія Михайлівна. Психологічні аспекти розвитку ціннісних орієнтацій у системі післядипломної освіти

У статті розкрито поняття «цінностей», «ціннісних орієнтацій», як компонентів педагогічної свідомості. Висвітлено механізми розвитку ціннісних орієнтацій у процесі підвищення фахової кваліфікації педагогів.

Koptila Y. Psychological aspects of the development of value orientations in the system of postgraduate education

The article reveals the concept of "values", "value orientations" as components of pedagogical consciousness. The mechanisms of development of value orientations in the process of professional development of teachers are highlighted.

УДК 373.21

КОРЧАК Н.А.,

магістрантка 011 Освітні, педагогічні науки

(Педагогічне дорадництво),

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,

м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ МЕТОДИЧНОЮ РОБОТОЮ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми та загальна постановка проблеми. Актуальність проблеми якості дошкільної освіти зростає з кожним днем. Сучасні вимоги суспільства до освіти набувають небувалої мінливості та динамічності. Пріоритетом для працівників дошкільних закладів є побудова їхньої роботи таким чином, щоб вона не лише відповідала потребам суспільства, а й забезпечувала збереження власної гідності, унікальності дошкільного дитинства (відповідно до основних напрямків базової складової в Україні).

В умовах соціальних реформ високий рівень загальної та професійної педагогічної освіти загалом не вирішує освітніх проблем, оскільки одним із найважливіших завдань системи освіти є підвищення ефективності та якості методичної роботи.

Однією з умов управління якістю освіти є оптимізація педагогічного процесу, яка здійснюється в результаті роботи за такими напрямками: оновлення змісту дошкільної освіти; активізація творчого потенціалу педагогічних працівників; організація ефективного освітнього простору та середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. В останнє десятиліття ключовою ідеєю освіти була і залишається ідея її розвитку, впровадження інновацій в організації та управлінні методичною роботою в дошкільній освіті. На законодавчому рівні концептуальні настанови щодо оновлення дошкільної освіти відображені в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», базовій складовій дошкільної освіти. На думку авторів, вони визначили модель для переходу системи на інноваційний шлях розвитку. З точки зору сучасних наукових підходів, інноваційна діяльність характеризується сукупністю критеріїв - умов, навчального процесу, управління та результатів цього процесу, діяльності тощо.

Теоретичною основою для вирішення проблеми організації та управління методичною роботою закладів дошкільної освіти є роботи вчених у галузі управління освітою (О. Адаменко, В. Григораш, І. Гришина, Л. Даниленко, Л. Карамушка, В. Крижко, О. Мармаза, Є. Хриков та ін.), управління освітніми інноваціями (Л. Даниленко, М. Савенков та ін.), інноваційний розвиток навчальних закладів (В. Докучаєва, Ю. Конаржевський, В. Лазарєв, О. Лоренсов, О. Мойсєєв, О. Пометун, М. Поташник, В. Руст, І. Сущенко та інші).

Концептуальні принципи дошкільної освіти є предметом наукових досліджень Т. Богданової, Т. Корнилової, С. Кулачківської, К. Стрюк та інших. Деякі питання навчання та виховання дітей дошкільного віку вивчають Л. Артемова, Т. Богданова, А. Богуш, Н. Гавриш та інші.

Особливості організаційно-управлінської діяльності адміністрації ЗДО розкривають М. Артюхов, В. Андрєєва, К. Біла, А. Троян, Л. Покроєва, Є. Хриков та ін. Методичні аспекти інноваційної діяльності закладів дошкільної освіти є предметом наукових досліджень К. Крутія та Н. Маковецької.

Мета статті. Визначити основні напрями організації і управління методичною роботою у закладі дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Успіх закладу дошкільної освіти значною мірою залежить від рівня професійно-педагогічної компетентності вихователів. Тому головним у науково-методичній роботі дошкільної освіти є систематична, своєчасна і досить практична допомога вихователям [2, с. 52].

Діяльність дошкільного закладу в інноваційному режимі визначає систематичне вдосконалення змісту та методів дошкільної освіти; підвищення кваліфікації працівників, організація психолого-педагогічної освіти батьків. Поняття «якість дошкільної освіти» з позицій кожного суб'єкта освітнього процесу трактується по-різному. Для педагогів це позитивна оцінка їх діяльності керівниками шкіл, батьками; успішне впровадження освітньої програми всіма дітьми; оптимальний підбір методів і прийомів роботи з дітьми; підтримка інтересу дітей до процесу будь-якої діяльності, їх успішного розвитку; збереження та зміцнення здоров'я кожної дитини; раціональне використання часу дітей та вихователя, забезпечення педагогічного процесу всіма необхідними настановами та системою планування.

Давайте визначимо поняття «інновація». «Інновація» походить від англійського «innovation», що буквально означає - нова, інновація. Саме через неоднозначність поняття «нове» (особливо в освітній галузі) у педагогічній літературі постійно з'являються нові публікації з цього питання [2, с. 52].

Інновація - це зміна системи. У педагогічній інтерпретації та в найзагальнішому розумінні інновації означають нововведення в педагогічній системі, що покращують розвиток (хід) та результати навчального процесу.

Одним із важливих завдань інноваційного розвитку є оновлення методичної роботи з персоналом, науково-методичне забезпечення навчального процесу, створення нового середовища розвитку. Під інноваційною розуміється діяльність, пов'язана із впровадженням науково-практичних розробок у галузі освіти, підвищенням професійної компетентності вчителів з метою переходу до нового методу чи технології, а також інвестуванням у інновації.

Інноваційна діяльність, як правило, спрямована на вдосконалення соціальних послуг та практичне використання наукових результатів та інтелектуального потенціалу з метою отримання нового або кардинально вдосконаленого інноваційного продукту та інноваційної продукції [4, с. 32].

Сутність інновацій у освітніх зкладах впливає на такі сфери діяльності. Перш за все, це - управлінська діяльність, методична робота, зміст і методи навчання, середовище розвитку. Зокрема, у методичній роботі: індивідуалізація форм і методів методичної роботи залежно від рівня професійної майстерності викладачів; створення системи безперервної освіти вчителів; розробка індивідуальних програм творчого розвитку вихователя тощо.

Методична робота є важливим фактором підвищення професійного рівня освітян як одного з основних шляхів реформування освіти, визначеного Державною національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»), Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Базовий компонент дошкільної освіти в Україні».

Методична робота в дошкільному закладі - це систематична колективна та індивідуальна діяльність педагогічних працівників, спрямована на підвищення їх науково-теоретичного, загальнокультурного рівня, психолого-педагогічної підготовки та професійних навичок [1, с. 14].

Методична робота в закладі дошкільної освіти проводиться за двома основними напрямками, які представлені на рисунку 1.1.

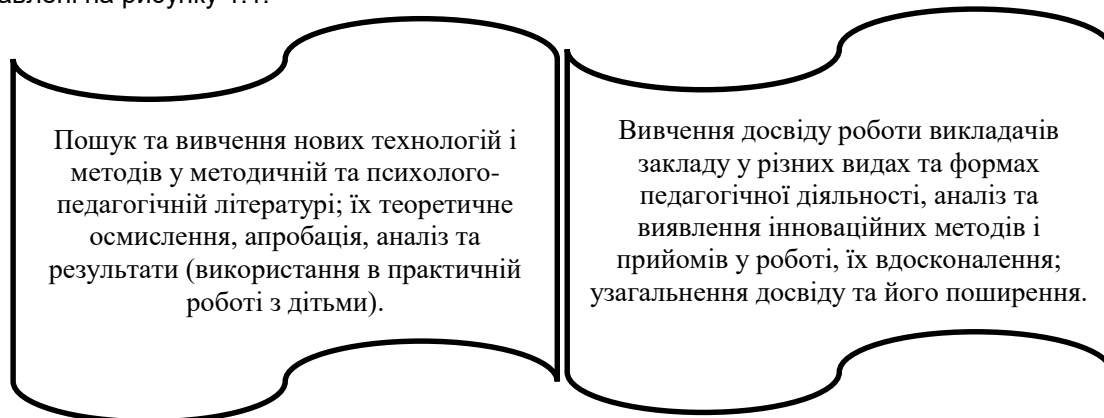

Рис. 1.1. Напрямки методичної роботи в ЗДО

Основними складовими змісту методичної роботи є:

- здобуття знань вчителями
- здатність реалізовувати їх на практиці
- наявність результативності в педагогічній роботі

– створення умов для постійного вдосконалення професійних навичок та навчального процесу з дітьми.

Науково-методичне зростання педагогічної майстерності вихователів забезпечується такими формами методичної роботи [5, с. 63]:

1. Система навчальних елементів самоаналізу, самоконтролю;
2. Творчі групи;
3. Семінари - практикуми;
4. Колективні огляди занять;
5. Сучасна академія батьків;
6. Консультації.

Дослідники В. Петечук та Т. Грабовська виокремлюють такі функції методичної роботи в ЗДО: інформаційні, освітні, контрольно-діагностичні, корекційно-прогностичні, організаційні, дослідницькі, виховні. Їхня розгорнута характеристика представлена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Функції методичної роботи у закладі дошкільної освіти (за В. Петечуком та Т. Грабовською) [9]

№	Функції	Характеристика
1	Інформаційні	Вивчення та накопичення інформації про стан та результати професійної діяльності освітян; підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; підвищення якості педагогічного процесу; узагальнення позитивного досвіду викладачів та ін
2	Освітні	Ознайомлення педагогічних працівників з новими освітніми програмами та технологіями; ознайомлення зі стандартами дошкільної освіти України; ознайомлення педагогічних працівників із законодавчими, нормативними документами у галузі освіти; організація та проведення семінарів, практичних занять, консультацій, відкритих заходів із використанням активних методів.
3	Контрольно-діагностичний	Моніторинг якості педагогічного процесу; застосування методів психолого-педагогічної діагностики в процесі вивчення стану навчально-виховного процесу; аналіз інноваційного досвіду викладацького складу; узагальнення отриманих результатів.
4	Корекційно-прогностичні (планування)	Здійснення планування перспективних та поточних дій (річні, місячні, календарні плани)
5	Організаційні	Організація та участь у педагогічних радах, педагогічних класах, батьківських конференціях тощо; організація методичних об'єднань, творчих груп та міні-проектів.
6	Дослідницькі	Планування діяльності на основі аналізу стану навчального процесу та запитів викладачів з урахуванням нових тенденцій розвитку освітніх технологій; вивчення та поширення інноваційного досвіду.
7	Виховні	Стимулювання творчої активності вихователів; виявлення потенціалу вчителів; стимулювання професійного розвитку; мотивація використовувати особистісно орієнтовану модель виховання, вираження любові та розуміння.

На основі вивченого матеріалу ми можемо запропонувати найважливіші напрямки організації та управління методичною роботою в дошкільній освіті [9]:

– проблемно-діагностичний підхід (виявлення проблеми, з'ясування причин, шляхи подолання);

– організація та управління успіхом (безперервний процес впливу на якість та ефективність викладача, групи чи колективу в цілому для досягнення найкращих результатів з позицій досягнення мети. Менеджмент означає приведення компанії до її цілей, використання максимум можливостей з усіх відомих ресурсів, які в кінцевому рахунку забезпечують реалізацію спільної мети або сукупності цілей);

– зустрічне планування (знизу вгору, узгодження запитів та потреб з вимогами);

– стимулювання в процесі та за результатами діяльності (усна, письмова);

– індивідуальний дизайн (використання різних технік, поєднання системного підходу, діяльності, середовища, особистісного підходу;

– реалізація принципу педагогічної підтримки, наставництва (спеціально організована робота з недосвідченим учителем спрямована на розуміння особистого ставлення до професії та здійснення професійного вибору через само сприйняття; взаємодію з іншими учасниками освітнього процесу - наставник, персонал, батьки) полягає у наданні систематичної багатогранної підтримки молодим вихователям.

Висновки. Отже, методична робота в закладах дошкільної освіти повинна відповідати таким правилам: організована в нестандартній, яскравій, жвавій, цікавій формі з урахуванням індивідуальних запитів та можливостей педагогів; надає вихователям відчутну практичну допомогу, тобто має прямий вихід; впливає на рівень підготовленості вихованців; задовольняє духовні, естетичні, моральні та інші вимоги вихователя; постійно привертає увагу адміністрації: стимулюється, контролюється, враховується при підведенні підсумків; створює умови для виникнення людських контактів та творчого спілкування з колегами, поєднує орієнтацію на спільну мету. Тільки за таких обставин методична робота буде ефективно сприяти реалізації завдань дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буркова Л. В. Педагогічні інновації та їх діагностика: теоретичний аспект. К.: Наук. світ, 2009. С. 37.
2. Василенко О. В. Інноваційний менеджмент: підручник. К.: CUL, Фенікс, 2013. С. 9-11.
3. Дошкільна освіта в Україні: Правове регулювання. Упоряд. Л. Гураш, Т. Вороніна. К.: Вид. Будинок «Шкільний світ»: За ред. Галицина, 2016. 120 с.
4. Експериментальна діяльність у загальноосвітніх школах (упорядники: Швайка Л. А., Молодушка І. В). Харків, Видавнича група «Основа», 2010. 299 с.
5. Збірник законодавчих та нормативних актів про дошкільну освіту. Упоряд. К. Крутий, Н. Маковецька. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2013. 272 с.
6. Управління дошкільним навчальним закладом: Інформаційно-методичні матеріали на допомогу керівнику дошкільного навчального закладу. Упор: Н. Майор, Ю. Манілюк, М. Марусинець, О. Тимофєєва. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 168с.
7. Книга керівника дошкільного навчального закладу: Довідково-методичне видання. Упоряд. О.А. Копейкіна: Л. В. Гураш. Харків: Торсінг Плюс, 2018. 512 с.
8. Петечук В. М., Грабовська Т. І. Особливості управління діяльністю в навчальних закладах районними / міськими методичними кабінетами. URL: <http://www.zakinpro.org.ua> (дата звернення: 10.10.2020).

Корчак Надія Анатоліївна. Організація і управління методичною роботою у закладі дошкільної освіти

В даній статті приділяється увага актуальній проблемі якості дошкільної освіти, яка зростає з кожним днем. Розглянуті теоретичні засади вирішення проблеми організації та управління методичною роботою закладів дошкільної освіти; зазначено концептуальні принципи дошкільної освіти; висвітлені окремі питання організаційно-управлінської діяльності адміністрації закладів дошкільної освіти; розкриті методичні аспекти інноваційної діяльності закладів дошкільної освіти.

Зроблено висновок, що методична робота в закладах дошкільної освіти повинна відповідати певним правилам, серед яких можна виокремити наступні: має бути організована в нестандартній формі з урахуванням індивідуальних запитів та можливостей педагогів; надавати вихователям відчутну практичну допомогу; впливати на рівень підготовленості вихованців; задовольняти духовні, естетичні, моральні та інші вимоги вихователя; постійно привертати увагу адміністрації дошкільних закладів; створювати умови для виникнення людських контактів та творчого спілкування з колегами заради вирішення спільних навчально-виховних завдань.

***Ключові слова:** освіта, організація, управління, методична робота, заклад дошкільної освіти, освітній процес, виховання.*

Korchak Nadiia. Organization and management of methodical work in preschool education

This article pays attention to the current problem of the quality of preschool education, which is growing every day. Theoretical bases of the decision of a problem of the organization and management of methodical work of establishments of preschool education are considered; the conceptual principles of preschool education are indicated; some issues of organizational and managerial activity of the administration of preschool education institutions are covered; methodical aspects of innovative activity of preschool education institutions are revealed.

It is concluded that methodical work in preschool education institutions must comply with certain rules, among which the following can be distinguished: it should be organized in a non-standard form, taking into account the individual requests and capabilities of teachers; provide educators with tangible practical assistance; to influence the level of preparedness of pupils; meet the spiritual, aesthetic, moral and other requirements of the educator; constantly attract the attention of the administration of preschool institutions; create conditions for the emergence of human contacts and creative communication with colleagues in order to solve common educational tasks.

***Key words:** education, organization, management, methodical work, preschool institution, educational process, upbringing.*

УДК 378.147:[37.011.3-051:81'243

КРАВЧЕНКО В.В.,
аспірантка кафедри педагогіки,
Університет Григорія Сковороди у Переяславі,
м. Переяслав, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Специфіка педагогічної діяльності майбутніх учителів іноземних мов вимагає від педагога сталої орієнтації в наукових основах професії, усвідомлення нових завдань, уміння розв'язувати їх швидко та на високому рівні.

Реформування освіти України, необхідність проведення заходів для здійснення основних трансформацій відповідно до європейських освітніх вимог визначено у низці державних документів: концепції «Нова українська школа» (2016), Новій концепції розвитку педагогічної освіти (2018), Концептуальних засадах державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти (2019), Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти (2011, зі змінами, 2013, 2018, 2020), Законі України «Про загальну середню освіту» (2019), Законі України «Про вищу освіту» (2014, зі змінами 2019) та ін. Визначені головні орієнтири щодо створення базової підготовки майбутніх учителів іноземних мов нової генерації, забезпечення умов для залучення до педагогічної діяльності фахівців інших напрямів галузі освіти та для становлення і розвитку сучасних альтернативних моделей безперервного професійного та особистісного розвитку педагогічних працівників.

Проте згідно з дослідженням 2019 року, складеного компанією EF (Education First), Україна посіла 49-е місце за рівнем та якістю викладання зі 100 країн, які увійшли до рейтингу. Вона опинилася між Росією і Албанією, потрапивши в групу з низьким рівнем володіння англійською мовою з індексом 52,13. Це відповідає рівню B1 згідно із Загальноєвропейською шкалою мовної компетенції (CEFR)[9].

Розв'язання проблеми якісної педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземних мов в Україні передбачає не пряме запозичення зарубіжного досвіду, а й ретельне вивчення теоретичних і практичних засад у ЗВО передових країн. Варто зазначити, що дані чинники й визначають актуальність дослідження.

Основна мета нашої статті є вивчення розвитку педагогічної освіти вчителів іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню цієї проблеми присвятили свої праці багато вчених, зокрема, В. Безлюдна, А. Комар, О. Орлова, С. Ніколаєва, О. Петрашук, Н. Бражник, В. Редько та інші. Недостатньо розкритими залишаються питання щодо особливостей педагогічної підготовки майбутніх вчителів іноземних мов у системі вищої освіти України в контексті європейських вимог.

Виклад основного матеріалу. Згідно з кваліфікацією вчитель іноземної мови в Україні може здійснювати такі види професійної діяльності: навчання іноземної мови (навчання практичного володіння аудіюванням, говорінням, читанням, письмом, перекладом), виховання, освіту та розвиток учнів засобами іноземної мови на уроці та в позакласній роботі; навчання іноземної мови з урахуванням професійної орієнтації; навчання літератури країни, мова якої вивчається, науково-технічного перекладу, країнознавства; науково-методичну та організаційно-методичну роботу із запровадженням у навчальний процес нових інформаційних технологій навчання іноземних мов, зокрема інтенсивних методів навчання, індивідуалізованого навчання тощо; економіко-управлінську діяльність; виховну діяльність; навчально-методичну роботу (у школі, районі, області / місті), зокрема з вивчення, узагальнення та розповсюдження нових інформаційних технологій навчання іноземних мов; пропаганду психолого-педагогічних знань серед батьків та населення.

Підготовка відбувається за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, магістра. Бакалавр з терміном навчання чотири роки отримує в Україні кваліфікацію бакалавра філології, вчителя іноземної мови і зарубіжної літератури основної школи. Кваліфікацією магістра з терміном навчання 1 рік є магістр філології, викладач двох іноземних мов і зарубіжної літератури в навчальних закладах I–IV рівнів акредитації. Крім того, переважна більшість названих ВНЗ здійснює навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліста з терміном навчання 1 рік і надає кваліфікацію «філолог», викладач двох мов і зарубіжної літератури. Іноземна мова може викладатися як друга спеціальність за напрямками підготовки: «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Філологія. Українська мова і література». Основною базою підготовки науково-педагогічних працівників (викладачів ВНЗ) в Україні є магістратура, аспірантура та докторантура [8, с.23].